

BIULETYN

informacyjny

ZARZĄDU GŁÓWNEGO
PTTK   Nr 141
LISTOPAD   1970

NA CZYM SKUPIMY NASZĄ UWAGĘ W 1971 ROKU?

WYPUSTOSZAŁY już szlaki turystyczne, ale jeszcze świeżo w pamięci tkwią wrażenia wyniesione z jesiennych rajdów, zlotów i zjazdów, zaś przodownicy turystyki kwalifikowanej odbywają swoje coroczne sejmiki. Ale oto już grudzień z pamiętną datą 20-lecia powstania PTTK. Trzeba więc nie tylko podsumować minione lata i kończący się sezon, lecz przede wszystkim — jak przystało na dobrych organizatorów i gospodarzy — oblać w konkretne kształty programów i planów, nasze zamierzenia na rok 1971.

Pracom tym, podejmowanym przez terenowe ogniewa, zarządy i komisje PTTK, wychodzą naprzeciw poczynania na szczeblu centralnym. Prezydium Zarządu Głównego uchwaliło we wrześniu br. „Wytyczne do działalności Towarzystwa na rok 1971” i zaakceptowało „Wytyczne w sprawie programu i organizacji imprez turystycznych oraz sporządzenia centralnego i okręgowych kalendarzy imprez na rok 1971” opracowane przez Komitet Koordynacyjny Imprez Turystycznych przy ZG PTTK.

We wrześniu też odbyła się VI międzyorganizacyjna konferencja związków zawodowych, ZMS, PTTK i TKKF, na której nastąpiła wzajemna wymiana informacji dotyczących zadań na rok 1971 oraz podjęto koordynację planów w podstawowych dziedzinach współdziałania.

10 października br. Zarząd Główny uchwalił „Ogólnopolski program krajoznawczy turystyki”, będący wynikiem Ogólnopolskiej Narady Krajoznawczej PTTK, odbytej w maju br. w Gdańsku (o konferencji w Tardzie i obradach Plenum ZG piszemy oddzielnie).

Tak więc mamy jasno określony program i wynikające z niego zadania.

Wytyczne do działalności Towarzystwa w r. 1971 bazują oczywiście na tym programie i ustaleniach konferencji w Tardzie. Wychodzą one z efektów pracy Towarzystwa, osiągniętych dotychczas, z dorobku Ogólnopolskiego Konkursu Krajoznawczo-Turystycznego „Szlakami Polski Ludowej”, z wyników programowych i organizacyjnych wszystkich ogniw PTTK. Warto przypomnieć, iż w ubiegłym roku wszystkimi formami swojej działalności objęliśmy około 15 milionów uczestników ruchu turystycznego, a więc o 3 miliony więcej niż w roku 1968. Udział turystów w wycieczkach i imprezach turystyki kwalifikowanej wzrósł do 1.670 tys., a więc o blisko 380 tys. więcej niż w 1968 roku. W wycieczkach turystyki powszechnej, w wycieczkach krajoznawczych uczestniczyło 11,5 tys. osób, tj. o 2400 tys. więcej niż w poprzednim roku.

Na koniec 1969 r. PTTK liczyło blisko 550 tys. członków zrzeszonych indywidualnie i zbiorowo. W ciągu tego roku przybyło 31,5 tys. członków indywidualnych.

SPIS TREŚCI

Na czym skupimy naszą uwagę w 1971 roku? • X Plenum ZG PTTK — Nowy oręż w walce o rozszerzenie ideowo-wychowawczych funkcji turystyki • Nowe stałe turystyczne imprezy ogólnowojskowe • W dwudziestolecie PTTK — List Prezydium ZG PTTK do członków i działaczy • Pod hasłem dobrej roboty • PTTK-owcom w mundurach — w 27 rocznicę powstania Ludowego Wojska Polskiego • Symposium pletwonurków na Kubie — Jerzy Kuliński przewodniczącym Komisji Technologicznej CMAS • Co PTTK-owski dzień niesie

W Towarzystwie zrzeszona jest (w różnych formach) poważna liczba młodzieży sięgającej 210 tys. młodych turystów.

Również sieć organizacyjna PTTK wzbogaciła się o nowe ogniw. Liczba oddziałów wzrosła o 14 oddziałów, osiągając liczbę 425, kół — o 670, co daje łączną liczbę 7034 kół (w tym przybyło 316 kół zakładowych, co daje łącznie 4588). Przy zarządach terenowych PTTK działa 2248 komisji społecznych (o 119 więcej niż w 1968 r.); 575 klubów (o 47 więcej). Wzrosły również szeregi kwalifikowanych działaczy PTTK o dalsze 8,5 tys. osób. W bieżącym, tzn. 1970 roku Towarzystwo dysponuje ponad 64 tys. działaczy, z czego ok. 9 tys. stanowią przewodnicy i instruktorzy turystyki kwalifikowanej, 36 tys. organizatorzy turystyki, 10 tys. przewodnicy, 5 tys. opiekunowie zabytków, 5 tys. działacze ochrony przyrody i blisko 900 ratowniczych GOPR.

Tak więc, ukazując jedynie suche liczby, możnaby uznać naszą działalność za zadowalającą, a nawet w pełni satysfakcjonującą.

I tak jest w istocie na wielu odcinkach.

Nie jest to wszakże jedyny punkt odniesienia. Obok stwierdzenia o konieczności wzrostu organizacyjnego i zwiększenia zasięgu oddziaływania **obowiązuje nas troska o zaspokojenie potrzeb społecznych, ciągle przewyższających osiągnięte przez nas wyniki.** Obowiązuje nas stałe doskonalenie naszej pracy dla sprostanania zapotrzebowaniu społecznemu, dbałość o właściwy poziom i politycznie słuszny kierunek naszego działania, troska o gospodarność środkami jakie przeznaczamy na tę działalność.

Z tych też względów podjęte zostały w ubiegłym okresie ważne programowe prace, którym Zarząd Główny poświęcił główną uwagę w swoich wytycznych do działalności na rok 1971.

W działalności programowo-organizacyjnej dotyczącej krajoznawstwa, pracy PTTK w zakładach pracy, pracy z młodzieżą, stanu aktywistów Towarzystwa.

Na czym więc skupimy naszą uwagę w 1971 r.?

NA PROGRAMIE KRAJOZNAWCZYM TURYSTYKI!

Co się tyczy spraw krajoznawstwa, to jego pojęciu we współczesnym wydaniu jako **ideowej treści wszelkich poczynań turystycznych**, jak to już wspomniano, przydano nowych blasków.

Narada gdańska dokonała przecież nie tylko analitycznej oceny zjawisk krajoznawczych w turystyce, ale także dała materiał do opracowania programu współczesnego krajoznawstwa, traktowanego jako środek do patriotycznego wychowania społeczeństwa.

Wprowadzenie tego programu do wszystkich form naszego turystycznego działania: szkolenia kadr, wycieczek i imprez, odczytów, wydawnictw itd. będzie miało decydujące znaczenie dla zapewnienia turystyce ideowo-wychowawczego oddziaływania, dla kształtowania patriotycznych, zaangażowanych w socjalistyczny rozwój Polski postaw młodzieży i osób dorosłych uczestniczących w stale rosnącym ruchu turystycznym.

NA DZIAŁALNOŚCI W ZAKŁADACH PRACY!

Działalność PTTK w zakładach pracy została omówiona na rozszerzonym Plenum ZG w marcu 1970 r. pod hasłem doskonalenia pracy krajoznawczo-turystycznej ogniw zakładowych PTTK.

W wyniku wszechstronnej dyskusji podjęto wówczas uchwałę, która stwierdziła, że w programach ogniw zakładowych PTTK, obok stosowanych dotychczas najpowszechniejszych form wycieczek popularno-wypoczynkowych więcej miejsca powinny zajmować:

- wycieczki krajoznawcze pod opieką fachowego przewodnika;
- wycieczki, obozy, rajdy i spływy turystyki kwalifikowanej organizowane przez własną zakładową kadrę przewodników i instruktorów;
- popularyzowanie i organizowanie turystyki campingowej;
- akcje propagandowo-popularyzacyjne, jak odczyty, filmy, wystawy, konkursy fotograficzne przygotowywane siłami organizacji PTTK dla całej załogi;

— przekazywanie członkom załogi, a zwłaszcza pracującej młodzieży podstawowych umiejętności niezbędnych dla samodzielnego uprawiania turystyki (biwakowanie, orientacja w terenie, nauka pływania, nauka jazdy na nartach itp.);

— szkolenie własnej zakładowej kadry przewodników, przewodników, instruktorów krajoznawstwa i turystyki spośród aktywnych działaczy zarówno koła PTTK jak też związków zawodowych i ZMS;

— popularyzacja współczesnych problemów ochrony przyrody;

— sprawy opieki nad zabytkami, miejscami pamięci narodowej, tworzenia izb historii, a nawet muzeów historycznych swojego zakładu pracy;

— zwrócenie większej uwagi na organizację klubów specjalistycznych;

— zakładanie i prowadzenie zakładowych wypożyczalni sprzętu turystycznego;

— tworzenie bazy dla działalności klubowej i sekcji specjalistycznych.

Precyzując te kierunki doskonalenia pracy ogniw zakładowych PTTK — Zarząd Główny wychodzi z założenia, iż osiągnięcie pozytywnych wyników pracy koła PTTK w zakładzie pracy uzależnione jest:

— od warunków moralnych i materialnych, jakie stworzą dla pracy koła PTTK, rady zakładowe i dyrekcja zakładów pracy;

— od traktowania prowadzonej przez ogniw zakładowe PTTK działalności krajoznawczo-turystycznej jako integralnej części ogólnozakładowego programu w dziedzinie wychowania i wypoczynku, dla całej załogi, bez względu na przynależność do PTTK;

— od podejmowania i prowadzenia działalności uwzględniającej wszechstronne zainteresowanie załogi, od najprostszyc form wycieczek popularno-wypoczynkowych, przez turystykę kwalifikowaną aż do wyspecjalizowanych form krajoznawstwa, ochrony przyrody itp.

Skupienie naszych wspólnych PTTK-owskich sił i środków oraz zwiększenie pomocy dla ogniw zakładowych PTTK przez związki zawodowe i organizację ZMS-owskie da w efekcie bardziej doskonałą pracę PTTK wśród załóg zakładów pracy, przyczyni się także do powstawania nowych ogniw Towarzystwa, w zakładach pracy dotychczas nieobjętych działalnością PTTK.

NA PRACY Z MŁODZIEŻĄ!

Również pracę wśród młodzieży PTTK traktuje jako szczególnie ważny kierunek swego działania.

W roku 1971 rozwijać będziemy tę krajoznawczo-turystyczną działalność wśród młodzieży:

— propagując zwłaszcza zdobywanie odznak turystycznych poczynając od Młodzieżowej Odznaki Krajoznawczej, a na odznakach turystyki kwalifikowanej kończąc, ze szczególnym uwzględnieniem takich odznak jak: „Szlakami Polski Ludowej”, „Szlakami Chwały Ojczyzny Polskiej”;

— organizując wycieczki dla młodzieży, preferować w ich programach poznawanie historii kultury narodu polskiego, historii walk narodu polskiego o wolność i niepodległość, poznanie dorobku gospodarczego i kulturalnego Polski Ludowej i perspektyw dalszego rozwoju budownictwa socjalistycznego;

— stałe podnosząc kwalifikacje turystyczne nauczycieli — opiekunów kół krajoznawczo-turystycznych i instruktorów harcerskich młodzieży szkolnej, studenckiej i pracującej prowadząc systematycznie kursy i szkolenie turystyczne w stopniu szerszym niż to czynimy obecnie.

W roku 1971 korzystając oczywiście z pomocy władz oświatowych i organizacji młodzieżowych, skupić się należy także na pracach, mających na celu doskonalenie modelu turystyki młodzieżowej, któryby umożliwił pełniejsze niż dotąd wykorzystanie walorów krajoznawstwa i turystyki dla wychowawczej pracy w środowisku młodzieży. Istnieje ponadto szczególna konieczność właściwej pracy samego Towarzystwa w środowisku młodzieży pracującej.

NA ROZSZERZANIU I SZKOLENIU AKTYWU TOWARZYSTWA!

Wreszcie mówiąc o aktywie naszego Towarzystwa, wytyczne Zarządu Głównego stwierdzają, iż wszelkie

osiągnięcia PTTK, jego autorytet i znaczenie w społeczeństwie zależą od poziomu i zaangażowania ludzi działających w kołach, oddziałach, okręgach, komisjach itd.

Efekty pracy tego aktywu w olbrzymiej mierze uzależnione są od codziennej współpracy i współdziałania działaczy PTTK z działaczami związków zawodowych i organizacji młodzieżowych.

Przed działaczami krajoznawczo-turystycznymi stoją więc bardzo poważne zadania. Odnoszą się one szczególnie do wprowadzania w życie postanowień Ogólnopolskiej Narady Krajoznawczej PTTK, do utrwalenia i rozwijania doświadczeń wynikających z dorobku OKKT „Szlakami Polski Ludowej”, wreszcie do zrealizowania uchwały Plenum ZG dotyczącej doskonalenia pracy ogniw zakładowych Towarzystwa.

Stwarza to rzecz jasna potrzebę doskonalenia pracy organizatorskiej i programowej, skierowania uwagi na zapewnienie ogniom zakładowym systematycznego instruktażu we wszystkich dziedzinach pracy programowej Towarzystwa. Określa to również potrzebę rozbudowania kadry działaczy w samych zakładach pracy, szkolenia dla działalności ogniw zakładowych nie tylko organizatorów turystyki, ale także przewodników turystyki kwalifikowanej, przewodników, instruktorów krajoznawstwa, strażników ochrony przyrody, a nawet opiekunów społecznych nad zabytkami.

Sprzyja temu powinna dobrze prowadzona akcja koleniowa, oparta o staranną rekrutację kandydatów spośród załóg pracowniczych z przyjętym z góry założeniem, że po przeszkoleniu będą oni działać w mierniejszym kole czy oddziale zakładowym. Pod tym kątem prowadzić należy doszkalanie istniejącej kadry działaczy, przeznaczając na ten cel część środków szkoleniowych.

Na działaczy PTTK spada główny ciężar realizacji

planu rozwoju organizacyjnego Towarzystwa. Plan ten zakłada powołanie w roku 1971 blisko 500 nowych kół i oddziałów zakładowych.

Rok 1971 będzie również okresem przygotowawczym do VIII Walnego Zjazdu Towarzystwa, który planowany jest na 1972 rok. Jako ostatni rok przed Zjazdem charakteryzować się on powinien wzmocnioną działalnością także w dziedzinie realizowania uchwał poprzedniego Walnego Zjazdu Delegatów, porządkowania stanu organizacyjnego, starannego przygotowania w okresie kampanii przedjazdowej walnych zebrań kół, zjazdów oddziałów i okręgów.

NA GOSPODARNOŚCI!

W całokształcie działalności krajoznawczo-turystycznej wszystkim poczynaniom, akcjom i formom pracy towarzyszyć musi wzmocniona gospodarność środkami.

W tym kierunku zostały również opracowane wytyczne w sprawie imprez na rok 1971 preferujące imprezy lokalne i terenowe o mniejszym zasięgu, a więc jednocześnie tańsze. Konsekwencją takiej zasady jest tendencja do ograniczenia imprez ogólnopolskich lub centralnych, zwłaszcza że chodzi tu także i o to, by udział w imprezach nie stwarzał kolizji z obowiązkami produkcyjnymi członków załóg zakładów pracy.

Na zakończenie trzeba wspomnieć, iż zbliża się rok 1973 — rok 100-lecia polskiej turystyki zorganizowanej i 500-lecia urodzin Mikołaja Kopernika. W tym zakresie mamy program udziału naszego Towarzystwa w obchodach rocznic. Przygotowania są w toku, a w roku przyszłym powinny one znacznie się nasilić.

Część zadań przygotowawczych przypadnie również do realizacji na rok 1971. Od ich wykonania zależeć będzie w dużym stopniu skala i poziom głównych akcji rocznicowych w 1973 roku.

X PLENUM ZG PTTK

NOWY ORĘŻ W WALCE O ROZSZERZENIE IDEOWO-WYCHOWAWCZYCH FUNKCJI TURYSTYKI

WAŻNYM wydarzeniem w życiu Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego stało się X plenarne zebranie Zarządu Głównego PTTK. Wytyczyło ono bowiem drogi dalszego rozwoju programowego Towarzystwa uchwalając krajoznawczy program turystyki i dając tym samym do ręki działaczom i członkom PTTK nowy oręż w walce o rozszerzenie ideowo-wychowawczych funkcji turystyki.

Obrodam przewodniczył **prezes ZG PTTK Piotr Gajewski**, a brali w nim udział obok członków Zarządu Głównego, przewodniczących komisji, przedstawiciel Wydziału Propagandy i Agitacji KC PZPR, przewodniczący Rady Turystyki GKKFiT **Zbigniew Kulczycki**, sekretarz Krajowej Rady Ogólnozwiązkowej Federacji Sportu, Wychowania Fizycznego i Turystyki CRZZ **Józef Topisz** i dyrektor Departamentu Turystycznego GKKFiT **Stanisław Ostrowski**.

Przyjęty program krajoznawczy turystyki PTTK zmierza do unowocześnienia form i metod pracy krajoznawczej, dostosowania jej do aktualnych potrzeb społecznych. Jest to — co podkreślił w dyskusji nestor polskiego krajoznawstwa **Zygmunt Beczkowicz** — ukoronowanie długoletnich prac całego zespołu działaczy. Jakie są główne tezy programu? Przede wszystkim większa niż dotąd stawka na współczesność, na poznawanie i popularyzowanie wielkiego dorobku Polski Ludowej w różnych dziedzinach życia społecznego, politycznego, gospodarczego i kulturalnego. Krajoznawców muszą interesować nie tylko pamiętki przeszłości, mają oni podejmować także działania zmierzające do gospodarczej i społecznej aktywizacji swego regionu. Większe niż dotąd zadania przypadają komisjom kra-

joznawczym, niezbędne stanie się ściślejsze i efektywniejsze współdziałanie z komisjami problemowymi i komisjami turystyki kwalifikowanej.

Dla inicjowania i koordynowania tych poczynąń postanowiono powołać Radę Programową Towarzystwa. Plenarne zebranie ZG PTTK powołało zespół złożony z długoletnich, doświadczonych działaczy PTTK, który ma przedstawić w terminie późniejszym skład Rady Programowej PTTK. Do zespołu tego weszli następujący działacze Towarzystwa: przewodniczący **Jacek Węgrzynowicz**, członkowie: **Włodzimierz Antoniewicz**, **Juliusz Braun**, **Ryszard Cetnarski**, **Marian Głuchowski**, **Janusz Grzybowski**, **Władysław Krygowski**, **Marek Manowiecki**, **Wojciech Militz**, **Tadeusz Rycerski**, **Henryk Tomkiewicz**, **Zbigniew Tomkowski**, **Władysław Wawrzynowski**, **Mieczysław Worobkiewicz**.

Po dyskusji uczestnicy plenarnego zebrania ZG PTTK podjęli następującą uchwałę:

„Zarząd Główny PTTK dla pogłębienia ideowo-wychowawczych treści działalności krajoznawczej i turystycznej uchwała opracowany przez Komisję Krajoznawczą PTTK, w oparciu o materiały i dyskusję na Ogólnopolskiej Naradzie Krajoznawczej PTTK w Gdańsku w dniach 17—18 maja 1970 r. — „Ogólnopolski program krajoznawczy turystyki PTTK”.

Dla wprowadzenia programu do działalności wszystkich ogniw PTTK należy:

1) powołać Radę Programową, której zadaniem będzie inicjowanie i koordynowanie głównych kierunków działalności programowej Towarzystwa;

2) opracować plan realizacji przyjętego programu z uwzględnieniem sposobu i terminu wykonania poszczególnych zadań;

3) odbyć plenarne zebrania komisji statutowych Zarządu Głównego PTTK dla przyjęcia własnych planów realizacji programu w reprezentowanych dziedzinach turystyki;

4) odbyć plenarne zebranie zarządów okręgów i zarządów oddziałów PTTK dla opracowania własnych regionalnych programów działalności krajoznawczej;

5) zobowiązać komisje krajoznawcze PTTK wszystkich szczebli do wzmocnienia pomocy w opracowywaniu programów działania ideowo-wychowawczego we wszystkich sferach społecznych, a szczególnie wśród młodzieży;

6) zaktywizować poradnie krajoznawcze PTTK — tworząc w nich ośrodki metodyczne dla działalności krajoznawczo-turystycznej;

7) rozpocząć przygotowania do Centralnego Zlotu Aktywu Krajoznawczego, którego celem będzie dalsza praca nad doskonaleniem krajoznawczego programu turystyki i metodyki działalności krajoznawczej”.

W dalszej części obrad X Plenum ZG PTTK przyjęło sprawozdanie Towarzystwa za rok 1969.

Zastępca sekretarza generalnego ZG PTTK **Wojciech Militz** referując ten punkt obrad przypomniał raz jeszcze udział Towarzystwa w obchodach 25-lecia PRL i konkurs „Szlakami Polski Ludowej”. W zeszłym roku PTTK objęło swym udziałem 15 mln uczestników ruchu turystycznego, tj. o 3 mln więcej niż w 1968 r. Znaczny wzrost zanotowano w turystyce kwalifikowanej. W rajdach, spływach i zlotach uczestniczyło 1 670 000 osób wobec 1 300 000 w 1968 r. Udział młodzieży wzrósł analogicznie z 504 000 do 639 000 osób. Najliczniej reprezentowani byli piechurzy stanowiący 926 000. Na turystykę górską przypada 450 000, a trzecie miejsce zajmują imprezy motorowców ze 124 000 uczestników. Wciąż małą popularnością cieszy się turystyka kolarska i kajakowa.

Biura ORT obsłużyły blisko 196 000 wycieczek, w których udział wzięło ponad 9 160 000 turystów. Niemal 2/3 z tej liczby korzystało z usług przewodniczkich. W porównaniu z 1968 r. nastąpiło zmniejszenie ilości wycieczek o 5 procent przy równoczesnym zwiększeniu liczby uczestników o 6 procent.

W 1969 r. szeregi Towarzystwa powiększyły się o 31 000 członków. Przybyło 14 nowych oddziałów, 669 kół, w tym 316 zakładowych i 111 komisji.

Sekretarz generalny PTTK **Jerzy Sierpiński** w

swym wystąpieniu zwrócił uwagę na konieczność poprawienia gospodarności Towarzystwa, potrzebę zrównoważenia dochodów i wydatków w obiektach petekowskich, stopniowego odciążania budżetu państwa od wydatkowania na rzecz PTTK. Należy zastosować bardziej elastyczne ceny w domach turysty i schroniskach w zależności od pory roku i atrakcyjności regionu. Istnieje konieczność obniżenia kosztów imprez, rozprawienia się z fasadowością itp.

W dyskusji zabrał głos **Zb. Kulczycki**, który zatrzymał się dłużej nad sprawą efektywności gospodarczej PTTK.

Towarzystwo powinno się więc dostosować do zmian jakie zachodzą w całej naszej gospodarce narodowej. Obiekty PTTK powinny być rentowne, albo przynajmniej samowystarczalne finansowo. **Zbigniew Kulczycki** podkreślił, że obecna sytuacja jest przełomowa dla dalszych losów Towarzystwa.

Sekretarz KR OFSWFiT **Józef Topisz** zwrócił uwagę na zagadnienie szkolenia organizatorów turystyki w zakładach pracy. W 1969 r. PTTK miało przeszkolić 6000 organizatorów — przeszkoliło 4000. Nie wszyscy jednak pracują. Wynika stąd wnioski, że trzeba zapewnić stałą opiekę nad absolwentami kursów, a nie tracić ich z pola widzenia natychmiast po zakończeniu zajęć.

Podsumowując dyskusję nad sprawozdaniem Towarzystwa, prezes ZG PTTK **Piotr Gajewski** zwrócił uwagę na planowaną reorganizację i wprowadzenie nowych metod oraz form pracy zarówno w działalności programowej jak i usługowej. Odbędzie się to bez szkody, a przeciwnie, z pożytkiem dla polskiej turystyki.

X Plenum przyjęło ponadto informację o przygotowaniach PTTK do obchodów 500-lecia urodzin Mikołaja Kopernika, 100-lecia zorganizowanej turystyki w Polsce oraz obchodach Leninowskich, które miały miejsce w rb.

Uczestnicy zebrania plenarnego przyjęli rezygnację **Andrzeja Majkowskiego** z funkcji członka prezydium ZG PTTK i wybrali na jego miejsce **Marka Manowieckiego**, działacza ZMS i pełniącego obowiązki przewodniczącego Komisji Młodzieżowej ZG PTTK. Powołano również dwie nowe komisje. Na czele 12-osobowego zespołu do spraw imprez na orientację stanął działacz oddziału wojskowego PTTK w Warszawie **Henryk Bednarek**, zaś przewodniczącym 10-osobowej komisji campingowej został prezes Okręgu Mazowieckiego PTTK, **Tadeusz Rycerski**.

NOWE STAŁE TURYSTYCZNE IMPREZY OGÓLNOWOJSKOWE

W Warszawie odbyły się plenerne obrady Komisji Kół Wojskowych Zarządu Głównego PTTK, która jak wiadomo jest również doradczym organem w sprawach turystyki i krajoznawstwa Szefa Głównego Zarządu Politycznego Wojska Polskiego.

Zasadniczym tematem obrad komisji było omówienie wprowadzonych na stałe do kalendarza imprez

turystycznych — dwóch ogólnowojskowych przedsięwzięć z tego zakresu, a mianowicie: Centralnego Zlotu Turystów Wojskowych (w 1970 r. odbył się po raz pierwszy w Gdyni) oraz zawodów na orientację dla drużyn z uczelni wojskowych.

Stwierdzono, że podjęte w roku 1970 wysiłki turystycznego aktywu Wojska Polskiego okazały się bar-

dzo pożyteczne i dlatego te nowe ogólnowojskowe imprezy turystyczne kontynuowane będą również w latach następnych.

Kolejnym tematem obrad plenarnych Komisji były sprawy zwiększenia szeregów organizatorów turystyki w Wojsku oraz konieczności opracowania i wydania dla potrzeb tych organizatorów odpowiedniego poradnika.

Plenum Komisji uznało więc za celowe zwiększenie wysiłków w dziedzinie szkolenia kadr oraz wydanie w roku 1971 w ramach Biblioteczki Szkoleniowej ZG PTTK poradnika organizatora turystyki w Wojsku, który jednocześnie — w oparciu o już istniejące w tym przedmiocie opracowania — stanowiłby vademecum turysty w wojsku.

LIST PREZYDIUM ZG DO CZŁONKÓW I DZIAŁACZY

**Do
wszystkich członków i działaczy
Polskiego Towarzystwa
Turystyczno-Krajoznawczego**

17 grudnia br. mija 20 lat od chwili, gdy w Warszawie w sali Domu Rzemiosła nestor polskiej turystyki dr Mieczysław Orłowicz otwierał połączeniowy zjazd dwóch wielkich naszych poprzedników: Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Powstałe z tego połączenia Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze obchodzi w tym roku swój jubileusz.

20 lat — to spory szmat czasu, pozwalający na retrospektywne spojrzenie wstecz, na uświadomienie sobie, czy cele i założenia wyrosłego w warunkach Polski Ludowej stowarzyszenia zostały wprowadzone w życie, czy sprawdziły się w konfrontacji z potrzebami społecznymi socjalistycznej Ojczyzny.

Tysiące członków i działaczy PTTK może sobie na pytanie odpowiedzieć twierdząco. Czyż może być coś przyjemniejszego niż taka ocena?

Nasze Towarzystwo w minionym dwudziestolecu z organizacji o niewielkim zasięgu oddziaływania stało się organizacją powszechną, masową, zrzeszającą 550 tys. członków, w tym 210 tys. młodzieży — organizacją obejmującą swym zasięgiem ponad 15 milionów uczestników ruchu turystycznego w Polsce. Dzięki przewidującym, wybiegającym myślą naprzód porozumieniom i współpracy PTTK ze związkami zawodowymi, organizacjami młodzieżowymi i Wojskiem Polskim turystyka i krajoznawstwo weszło na stałe do fabryk, kopalń, hut, stało się częścią składową programu wypoczynkowego ludzi pracy. Stworzony zaś system organizatorów turystyki w środowisku zakładów pracy, wiejskim, wojskowym, młodzieżowym pozwolił na objęcie dobrze programowaną wycieczką, imprezą turystyczną milionów ludzi. Dzięki PTTK i stworzonemu przez nie modelowi turystyki kwalifikowanej można było rozwinąć ten rodzaj turystyki tak, że wyróżniamy się spośród innych krajów naszego i nie tylko naszego kontynentu. Stworzenie wreszcie Krajoznawczego programu turystyki PTTK, a wcześniej jeszcze wielkiego ruchu krajoznawczego, sieci opiekunów przyrody, zabytków, muzeów regionalnych wprowadziło nowy element do ruchu turystycznego — element wychowania socjalistycznego przez turystykę, poprzez wycieczkę, rajd, spływ, poprzez poznanie nie tylko piękna kraju, jego uroków, ale także, a może nawet przede wszystkim przez ukazanie dorobku lat współczesnych Polski Ludowej, historii walk o wolność i niepodległość, historii Polski. Czyż trzeba przypominać wielkie nasze akcje, jak ogólnopolski konkurs krajoznawczo-turystyczny „Przez X Wieków Polski”, czy „Szlakami Polski Ludowej”, w których uczestniczyły miliony?

Niesposób zapomnieć o rosnącym potencjale usługowym Towarzystwa, o obiektach turystycznych, sieci wypożyczalni sprzętu, zwiększającej się produkcji pamiątek i sprzętu turystycznego, rozwoju Biura Turystyki Zagranicznej PTTK.

Nic więc dziwnego, że ranga naszego Towarzystwa rosła w społeczeństwie z roku na rok, rosło PTTK, jego komisje, jego imprezy, jego zasięg, jego zaangażo-

wanie w sprawy polskiej turystyki i polskiego krajoznawstwa.

Nie wyrósł ten dorobek PTTK jak „deus ex machina”. Jest on zasługą dziesiątków tysięcy działaczy, którzy swym ideowym stosunkiem do sprawy, wyłożoną społeczną pracą — często kosztem własnego wypoczynku — przydawali blasku PTTK-owskiemu działaniu.

Bilansujemy więc nasz 20-letni dorobek w poczuciu dobrze spełnionego obowiązku wobec społeczeństwa Ludowej Ojczyzny. Ale bilansujemy go w przeświadczeniu, że to, co było dobre wczoraj, musi być znacznie lepsze jutro.

To jutro dla Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego oznacza dalszy rozwój działalności programowej oraz zmaksymalizowanie wysiłku wobec czekających nas poważnych zadań w aspekcie zmian dokonywujących się w strukturze ekonomicznej naszego kraju. PTTK, jako organizacja ideowo-wychowawcza, ale jednocześnie i usługowa w dziedzinie turystyki może i powinna rozszerzać i doskonalić swój program. Musi i powinna podnosić też jakość usług i z większą gospodarnością zarządzać swym majątkiem.

Osiągnięcia dotychczasowe zyskały naszemu Towarzystwu dobre imię. Odpowiedzią na zaufanie społeczeństwa może być tylko zaspokajanie rosnących potrzeb społecznych w różnorodnych i bogatych formach.

Prezydium Zarządu Głównego PTTK sądzi, że odbywające się z okazji jubileuszu poszerzone zebrania plenarne naszych ogniw terenowych w grudniu br., styczniu i lutym roku przyszłego będą dogodnym forum dla omówienia dotychczasowego dorobku poszczególnych jednostek organizacyjnych PTTK — oddziałów, okręgów, komisji, klubów — spopularyzowania osiągnięć, ludzi, działaczy, przedyskutowania węzłowych kwestii turystyki i krajoznawstwa, zasad struktury ekonomicznej Towarzystwa.

Tak obchodzony jubileusz 20-lecia Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego będzie godny nie tylko dotychczasowego dorobku, ale przede wszystkim społecznego zaangażowania, za które w tym dniu wszystkim PTTK-owcom należą się specjalne słowa podziękowania. Przesyłamy je wszystkim działaczom, członkom i pracownikom Towarzystwa.

Gorące podziękowania ślemy działaczom związków zawodowych i organizacji młodzieżowych, nauczycielom i działaczom resortu oświaty i szkolnictwa wyższego, działaczom turystycznym w Wojsku Polskim, kierownictwom zakładów pracy — za współpracę i pomoc, za ich wkład w 20-letni dorobek Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Słowa serdecznego podziękowania przekazujemy instancjom i działaczom Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, Frontu Jedności Narodu, kierownictwu głównego i terenowych komitetów kultury fizycznej i turystyki, radom narodowym wszystkich szczebli — za poparcie, opiekę i pomoc udzielaną naszemu Towarzystwu w wykonywaniu jego społecznie użytecznych zadań, realizowanych dla dobra i w interesie społeczeństwa, ludzi pracy i młodzieży Polski Ludowej.

**Prezydium
Zarządu Głównego PTTK**

POD HASŁEM DOBREJ ROBOTY

POD takim właśnie hasłem toczyły się w Tardzie w ostatnich dniach października 1970 r. obrady VI międzyorganizacyjnej konferencji działaczy związków zawodowych, ZMS, PTTK i TKKF.

Wzięli w nich udział: zastępca kierownika Wydziału Propagandy i Agitacji KC PZPR — **Jan Skrzypczak**, sekretarz CRZZ — **Wiesław Kos** oraz zastępca przewodniczącego GKKFiT — **Andrzej Trojnar**. Władze organizacji współuczestniczących w konferencji reprezentowali: przewodniczący Krajowej Rady OFSWFiT — **Jan Kręcielewski**, sekretarz Zarządu Głównego ZMS — **Janusz Kubasiewicz**, prezes Zarządu Głównego TKKF — **Feliks Kędziorek** i zastępca sekretarza generalnego ZG PTTK — **Wojciech Militz**. Reprezentowany był także Polski Związek Wędkarski, którego przedstawiciel, dyrektor Biura ZG PZW — **Stefan Strugulski** w trakcie obrad zapoznał zebranych z działalnością Związku na tle ogólnych problemów gospodarki wodnej w Polsce.

Podstawą dyskusji były referaty: przewodniczącego KR OFSWFiT **J. Kręcielewskiego** poświęcony omówieniu kierunków działalności w dziedzinie sportu, wychowania fizycznego i turystyki w latach najbliższych, prezesa TKKF **F. Kędziorka** o zadaniach w dziedzinie rekreacji na rok 1971 oraz zastępcy sekretarza generalnego ZG PTTK **W. Militza** o zadaniach w dziedzinie turystyki w roku 1971.

Głównym, a jednocześnie wspólnym motywem wystąpień referentów, oczywiście przy uwzględnieniu specyfiki zadań i form realizacji w dziedzinie sportu, rekreacji i turystyki, było wskazanie dróg dla osiągnięcia możliwie najlepszych rezultatów w rozwoju wymienionych dziedzin życia społecznego, w warunkach zastrzeżonej dyscypliny finansowej i podporządkowania wszelkiej działalności społecznej nadrzędnym potrzebom produkcyjnym, wynikającym z wdrażania w życie zasad intensyfikacji gospodarki narodowej.

Coraz bardziej powszechne staje się zainteresowanie sportem, różnymi formami rekreacji, krajoznawstwem i turystyką, rośnie też zapotrzebowanie społeczne na sportowe i rekreacyjne rozrywki turystyczne i krajoznawcze wycieczki, na pozytywne wykorzystanie czasu wolnego. Zaspokojenie tych potrzeb w naszej aktualnej sytuacji będzie możliwe jedynie wówczas, gdy wydajnie zwiększymy efektywność działania, eliminując jednocześnie wszystkie zjawiska, mogące stwarzać sytuację kolizyjną między działalnością sportową i turystyczną a zadaniami produkcyjnymi w zakładzie pracy.

W Tardzie działacze związkowi, sportowi, turystyczni, młodzieżowi wypowiadali się z pasją na ten temat podczas dyskusji w obradach VII międzyorganizacyjnej konferencji. Podawali oni liczne przykłady braku gospodarności, niedostatecznych efektów działania (np. nieuzasadniona często liczba wielkich i kosztownych imprez, mały przyrost kadry w stosunku do liczby objętych szkoleniem itp.) wskazując jednocześnie na możliwości osiągnięcia lepszych, społecznie użytecznych wyników pracy, przy niższych nawet nakładach środków. O zrozumieniu potrzeby zmian w sposobie pracy, gospodarskiego spojrzenia na każdą podejmowaną akcję, przestrzegania dyscypliny finansowej świadczyło również i to, że dyskutanci zgodnie z tezami referatu **J. Kręcielewskiego** widzieli nie tylko konieczność, ale i możliwość dalszego rozwoju działalności sportowo-rekreacyjnej i turystycznej wśród pracujących i młodzieży. W odniesieniu do problematyki młodzieżowej uwypuklono szczególnie zaniedbania w pracy wśród młodzieży pracującej i potrzebę skupienia uwagi wszystkich zainteresowanych organizacji na zapewnieniu tej młodzieży właściwego i pełniejszego udziału w ruchu sportowym i turystycznym, w atrakcyjnych formach rekreacji fizycznej.

W trakcie referowania zadań na rok 1971 w dziedzinie turystyki a i potem podczas dyskusji skupiono uwagę na kwestiach działalności programowo-organizacyjnej, zawartych w wytycznych Prezydium ZG PTTK do działalności Towarzystwa na rok 1971, które uwzględniały potrzebę zmian głównie w sposobie zarządzania gospodarką, usługami itp.

W toku obrad pod adresem naszego Towarzystwa

padły w Tardzie z ust zastępcy kierownika Wydziału Propagandy i Agitacji KC PZPR tow. **J. Skrzypczaka** ważne stwierdzenie. Mówiąc o dotychczasowych osiągnięciach polskiej turystyki **J. Skrzypczak** podkreślił, iż „jest w tym niewątpliwie poważna zasługa działaczy PTTK”. Dalej jednak omawiając działalność gospodarczą PTTK stwierdził, że „mając na uwadze prowadzenie prawidłowej polityki w tym zakresie należy poczynić starania, aby ta działalność była rentowna i nie przynosiła deficytu”. Wskazał jednocześnie na konieczność opracowania przez ZG PTTK programu usamodzielnienia się finansowego w działalności gospodarczej. Tow. **J. Skrzypczak** zdementował pogłoski, jakoby Państwo zamierzało przejąć schroniska i domy wycieczkowe prowadzone przez PTTK, podkreślając ponownie, iż Towarzystwu daje się pełną swobodę w działalności usługowo-gospodarczej prowadzonej jednak oszczędnie i po gospodarsku.

W zakończeniu swego przemówienia **J. Skrzypczak** nawiązał do dyskusji, jaka toczyła się wokół wychowawczej roli sportu i turystyki, podkreślając stałą konieczność wytrwałej pracy ideowo-wychowawczej w tych dziedzinach oraz zapewnił, iż w realizacji przyjętych zadań działacze organizacji uczestniczących w konferencji, mogą liczyć na pomoc instancji partyjnych.

W drugim dniu uczestnicy konferencji, radzili w trzech komisjach roboczych dla spraw sportu, imprez i szkolenia.

Propozycje komisji przyjęto w gronie plenarnym konferencji. W sprawach turystyki zaakceptowano m.in. powszechnie zalecone wytyczne Komitetu Koordynacyjnego Imprez Turystycznych przy ZG PTTK w sprawie programu i organizacji imprez oraz sporządzenia centralnego i okręgowych kalendarzy imprez na 1971 r.

Konferencja uznała za konieczne dalsze ograniczenie ilości imprez centralnych na rzecz zwiększenia imprez środowiskowych, mniejszych liczebnie, ale dających uczestnikom możliwość lepszego wypoczynku w bezpośrednim kontakcie z przyrodą. W stosunku do imprez tradycyjnych o szerszym zasięgu pożądane jest ustalenie ilości osób w nich uczestniczących i przestrzeganie, aby imprezy te nie zwiększały się liczebnie. Postanowiono stworzyć w TKKF system planowania, programowania i koordynacji imprez sportowo-rekreacyjnych, przyjmując za wzór model, który zdaje praktyczny egzamin w PTTK. Środki finansowe powstałe wskutek ograniczenia imprez centralnych przeznaczone powinny być na pomoc dla organizacji imprez lokalnych, środowiskowych. Jednocześnie postulowano większy udział finansowy w kosztach imprez ze strony samych uczestników.

W sprawach szkolenia natomiast podniesiono następujące sprawy:

— konieczność szkolenia dla potrzeb zakładów pracy nie tylko organizatorów turystyki, ale także przewodników i instruktorów turystyki kwalifikowanej oraz krajoznawstwa, przewodników, a nawet strażników ochrony przyrody i opiekunów nad zabytkami,

— konieczność kierowania na kursy takich kandydatów, którzy zdobyte w trakcie szkolenia kwalifikacje wykorzystywać będą przede wszystkim w środowisku własnego zakładu pracy,

— celowość zorganizowania stałej współpracy z przeszkolonymi aktywistami i działaczami oraz prowadzenie systematycznego doszkalania osób, którzy odbyli kursy, przeznaczając na ten cel część środków finansowych.

Przyjęto również zasadę, aby w toku szkolenia teoretycznego stosować formy kursów dla dochodzących, bez odrywania kursantów od pracy zawodowej. Także szkolenie praktyczne powinno być organizowane w czasie wolnym od pracy (urlony i dni świąteczne) przy zastosowaniu wycieczek, wczasów i obozów turystycznych.

Na zakończenie konferencji zabrali głos: zastępca przewodniczącego GKKFiT **A. Trojnar** i sekretarz CRZZ **Wiesław Kos**. W obszernym podsumowaniu, sekretarz CRZZ uwypuklił główne problemy dalszego rozwoju sportu, rekreacji fizycznej i turystyki na tle aktualnej sytuacji politycznej i gospodarczej kraju.

W 27 ROCZNICĘ POWSTANIA LUDOWEGO WOJSKA POLSKIEGO

WIELE podniosłych chwil i wzruszeń przeżyli wojskowi i cywilni działacze Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w dniach obchodów 27 rocznicy powstania Ludowego Wojska Polskiego.

Stało się to przy okazji wyróżnień i odznaczeń czołowych wojskowych działaczy PTTK i przyjaciół naszego Towarzystwa.

Z prawdziwą przyjemnością przyjęliśmy wiadomość o mianowaniu przez Radę Państwa do stopnia generała brygady mgr Edwarda Szpitela — zastępcę Szefa Głównego Zarządu Politycznego Wojska Polskiego. Generał Edward Szpitel znany jest działaczom PTTK i turystom ze spotkań na imprezach turystycznych, zjazdach i naradach organi-

zowanych przez PTTK, bądź turystów w Wojsku.

W gronie awansowanych oficerów-aktywistów PTTK znaleźli się m.in. pułkownik Tadeusz Staniec — wiceprzewodniczący Komisji Turystyki Motorowej ZG PTTK, a równocześnie sekretarz Zarządu Okręgu Mazowieckiego PTTK, komandor porucznik Ireneusz Adamski — współorganizator Oddziału PTTK w Marynarce Wojennej, znany działacz turystyczny oraz teoretyk turizmu w środowisku wojskowym, który obronił pracę doktorską z tej dziedziny; pułkownik Feliks Gabora — członek Prezydium Zarządu Okręgu PTTK w Bydgoszczy i sekretarz Zespołu d/s Turystyki i Krajoznawstwa Zarządu Politycznego Pomorskiego Okręgu Wojskowego.

Zaszczytu wyróżnień i odznaczeń dostąpiło znacznie więcej oddanych turystyce i krajoznawstwu wojskowych, działających bezpośrednio w szeregach naszego Towarzystwa, bądź tworzących warunki dla uprawiania turystyki w wojsku. Tu wymieniliśmy — co zrozumiałe — najbardziej znanych.

Ciesząc się z osobistych sukcesów turystów w zielonych, stalowych i granatowych mundurach — dziękujemy dowódcom, ich zastępcom, pracownikom pionu partyjno-politycznego za serdeczny stosunek władz wojskowych do przedsięwzięć i poczynań naszej organizacji. Z okazji 27 rocznicy powstania odrodzonych sił zbrojnych przesyłamy wszystkim wojskowym jak najserdeczniejsze życzenia osiągnięcia zawodowych oraz w życiu prywatnym.

Zarząd Główny PTTK pragnie poinformować członków i działaczy Towarzystwa, że z okazji 27 rocznicy powstania Ludowego Wojska Polskiego za osobisty wkład pracy i zaangażowanie w rozwój turystyki i krajoznawstwa w Wojsku Polskim przyznano generałowi brygady — zastępcy Szefa Głównego Zarządu Politycznego Wojska Polskiego — Edwardowi Szpitelowi Złotą Odznakę PTTK.

SYMPOZJUM PŁETWONURKÓW NA KUBIE

JERZY KULIŃSKI PRZEWODNICZĄCYM KOMISJI TECHNOLOGICZNEJ CMAS

„Kuba, wyspa jak wulkan gorący!” Przekonała się o tym czteroosobowa delegacja PTTK, zaproszona na Sympozjum Komitetu Naukowego, Międzynarodowej Federacji Działalności Podwodnej (CMAS).

Sympozjum odbyło się we wrześniu w Hawanie. W ciągu 10 dni delegacji 18 krajów przedstawił prawie 70 referatów na temat podwodnej archeologii, biologii, geologii, speleologii, technologii oraz ochrony wód.

Delegacja PTTK zaprezentowała trzy referaty ilustrowane przezrocznymi i filmem: „Problemy nurkowania w jaskiniach polskich” mgr inż. Jerzego Bulika, „Polskie próby i doświadczenia dotyczące nowoczesnych stacji batymetrycznych przeznaczonych do długotrwałego zamieszkiwania nurków pod wodą” mgr inż. Jerzego Kulińskiego, „Przygotowanie płetwonurków amatorów do prowadzenia podwodnych badań archeologicznych” mgr inż. Andrzeja Zinserlinga.

Wszystkie te wystąpienia spotkały się z dużym zainteresowaniem i bardzo dobrą oceną. Zostały one zakwalifikowane w pełnym brzmieniu do opublikowania w materiałach Sympozjum. Był to niewątpliwie sukces naszego Towarzystwa, ponieważ większość referatów została poważnie okrojona, a wielu w ogóle nie dopuszczono do druku.

Równocześnie w sześciu komisjach Komitetu Naukowego odbywały się sesje organizacyjne, na których dokonano określenia zakresu działalności komisji, omówieniu planów pracy oraz wyborów. Odnieśliśmy tu ponowny sukces. Jednocześnie bowiem wybrano Jerzego Kulińskiego przewodniczącym Komisji Technologicznej, a za siedzibę komisji uznano Polskę. Jest to oczywiście dowód uznania wysokiego poziomu wiedzy i doświadczenia J. Kulińskiego i jego aktywności podczas obrad Sympozjum, ale jest to jednocześnie dowód szacunku dla działalności PTTK i zaufania do działaczy Towarzystwa.

Gospodarze Sympozjum bardzo sprawnie przygotowali zarówno część roboczą jak i program turystyczno-krajoznawczy. W czasie tygodniowego pobytu w Varadero zorganizowano między innymi: wycieczkę autokarową nad morze Karaibskie ze zwiedzaniem hodowli krokodyli, wioski indiańskiej, a także ośrodków wypoczynkowych.

Zorganizowano również wyprawę do jaskiń połączoną z nurkowaniem w grotach oraz wyjazdy statkami na morze, gdzie odbywały się nurkowania do raf koralowych. Tu może się pochwalić sukcesem Andrzeja Zinserlinga, który nurkując z grupą archeologów wypatrzył na dnie wśród koralowców dwie XVI-wieczne armaty. Znaleźisko pochodzi zapewne z rozbitej hiszpańskiej korwety.

Kubańska Akademia Nauk, patronująca imprezie, posiada wiele materiałów na temat statków, które w XVI—XVIII wieku zatoniły przy brzegach Kuby. Zarówno Akademia jak i wiele innych instytucji jest zainteresowanych odszukaniem tych statków. Przedstawiono więc — między innymi polskiej delegacji — bardzo interesującą propozycję współpracy w tym zakresie.

W sumie wyjazd delegacji PTTK należy uznać za udany. Przedstawiono dorobek naszego Towarzystwa, nawiązano wiele kontaktów osobistych, przypadł nam — w osobie kol. Kulińskiego — zaszczyt prowadzenia i reprezentowania jednej z Komisji Komitetu Naukowego CMAS, zaproszono nas do konkretnej współpracy.

CO PTTK-owski DZIEŃ NIESIE

GOLUB-DOBRZYŃ. W gotycko-reneansowych komnatach golubskiego zamku odbyła się ogólnopolska sesja krajoznawcza zorganizowana przez ZO PTTK oraz Prezydium PRN w Golubiu-Dobrzyniu. Wybór miasta był wyrazem uznania centralnych władz PTTK dla osiągnięć powiatu w działalności turystyczno-krajoznawczej. Na sesji wiele uwagi poświęcono aktualnym potrzebom i zadaniom krajoznawstwa w rejonie. Podkreślano czynne włączenie się aktywu PTTK do przygotowań obchodów Roku Kopernikowskiego. M. in. kosztem 12 mln zł odbudowano częściowo golubski zamek. Całkowita odbudowa zostanie zakończona w 1973 roku. Ważnym zadaniem na przyszłość jest także zagospodarowanie turystyczne szlaku kajakowego na rzece Drwęcy i wsi Szafarni, w której koncertował Chopin. Według wstępnych prognoz w czasie obchodów Roku Kopernikowskiego zamek w Golubiu odwiedzi 100.000 turystów.

GDYNIA. Z okazji 20-lecia PTTK, przypadającego w grudniu tego roku, odbędzie się tutaj uroczysta wieczornica, na której program złożą się przemówienia przedstawicieli Zarządu Oddziału PTK MW, Oddziału Morskiego PTTK i MKKFIT oraz występy marynarskiego zespołu estradowego „Folytilla”. Inicjatorem urządzenia wieczornicy jest ZO PTTK MW.

KRAKÓW. Krakowskie Koło Przewodników Miejskich PTTK zrzesza 240 osób, ale tylko 50 z nich para się wyłącznie oprowadzaniem wycieczek. Pozostali robią to tylko dorywczo, kiedy mają trochę czasu wolnego od pracy zawodowej. Jak na potrzeby Krakowa ciceronów jest za mało. W związku z tym trzeba było urządzić kurs dla kandydatów na przewodników. Rekrutację przeprowadza się w środowiskach studenckich i naukowych.

PAJĘCZNO. W tym powiatowym mieście na południowym krańcu województwa łódzkiego dopiero od 2 lat istnieje oddział PTTK. Władze miasta wygospodarowały w centrum pomieszczenie na siedzibę biura ORT, a łódzki okręg PTTK srodkii na etaty i wyposażenie lokalu. Niedawno odbyła się narada, w której wzięli udział przedstawiciele oddziału, władz miejskich, zakładów pracy i organizacji społecznych. Omówiono sprawę tworzenia kół PTTK i urządzenia wycieczek z właściwą obsługą przewodniczką. Z inicjatywy oddziału zostanie przeprowadzony kurs dla kandydatów na przewodników po powiecie pajęczyńskim, będzie utworzona wypożyczalnia sprzętu turystycznego i powstanie komitet redakcyjny, który opracuje materiały do przewodnika „Pajęczno i okolice”.

ŁĘCZYCA. Odbył się VI już z kolei ogólnopolski rajd „Szlakiem Walk nad Bzurą” zorganizowany przez oddział PTTK w Łęczycy. Trasy rajdowe wiodły przez pola i miejscowości upamiętnione walkami. Stoją tam teraz pomniki, są płyty pamiątkowe i mogiły bohaterów żołnierzy armii Poznań i Pomorze. Na biwakach, przy ognisku uczestnicy słuchali wspomnień weteranów, na grobach składali wiązanki kwiatów. W imprezie wzięło udział przeszło 600 osób.

W punktacji rajdowej pierwsze miejsce wśród turystów pieszych zajęli członkowie drużyny SKKT Liceum Ekonomicznego w Zgierz, wśród kolarzy najlepsi okazali się uczniowie z SKKT Szkoły Podstawowej Nr 5 w Ozorkowie, a spośród automobilistów wyróżniła się drużyna PTTK z ZPB „Boruta” w Zgierz. Najstarszym uczestnikiem był 70-letni turysta-kolarz ze Szczecina.

DOBCZYCE. Turyci odwiedzający Dobczyce kierują swe kroki przede wszystkim na wzgórze, gdzie stoją ruiny zamku zbudowanego z kamienia w XIV wieku i resztki kamiennych murów miejskich z tego samego okresu. Z góry rozciąga się piękny widok na malownicze okolice z Rabą i rysującymi się ciemną linią lasów stokami Beskidów. Zarówno relikty średniowiecznej architektury, jak i krajobraz tworzą całość, dla której obejrzenia warto się pofatygować na wzniesienia, choć podejście jest dość mozolne.

W czasie tegorocznej lipcowej powodzi zabytkowe mury miejskie w Dobzycach znalazły się w poważnym niebezpieczeństwie. Woda podmyła fundamenty, powstała groźba zsunienia się muru po stromej skarpie w dół, na domostwa znajdujące się poniżej. Tylko szybka akcja zapobiegawcza mogła ocalić zabytek przed całkowitą zniszczeniem i uratować ludzi oraz zabudowania mieszkalne. Mieszkańcy Dobzycy podjęli to niełatwe zadanie. Przebieg akcji ratunkowej wystawiają jako najlepsze świadectwo aktywności PTTK i współdziałających z nim ludzi spoza organizacji. Jest także przykładem wybiegającego daleko poza granice urzędowego rytuału zrozumienia wagi problemu przez wojewódzkiego konserwatora zabytków w Krakowie. Sytuacja wymagała działania natychmiastowego, nie było chwili do stracenia. Pomimo więc braku formalnego zatwierdzenia projektu prac zabezpieczających i grożącego z tego powodu wyciągnięcia konsekwencji prawnych, przystąpiono niezwłocznie do roboty. O tempie prac najlepiej świadczy fakt następujący: całą skomplikowaną dokumentację techniczną wykonano w ciągu tygodnia.

W sukurs sędziwym murem dobzycyckim pośpieszył również wielicki oddział PTTK. Pomoc ta polega na wykonaniu otwórtów w murze dla przeciągnięcia stalowych lin. Pracami kieruje z ramienia pracowni konserwacji zabytków inż. J. Kucharski. Realizowane zabezpieczenie polega właśnie na wzmocnieniu murów stalowymi kotwami (linami). Koszt tego przedsięwzięcia wyniesie ok. 300.000 zł. Trwalsze zabezpieczenie mury otrzymają w przyszłym roku.

Jak widać zabytki w Dobzycach mają dobrych opiekunów. Czuwają nad nimi mieszkańcy miasta, prężny aktywny petetokowski; dostrzegli niebezpieczeństwo i zaalarmowali konserwatora wojewódzkiego oraz redakcję krakowską. Jest w Dobzycach rzadko spotykany klimat społecznego zaangażowania, któ-

ry pozwala działaczom przezwyciężać trudności, pokonywać wszelkie bariery biurokratycznych przeszkód.

Obecnie wysiłki dobzycyckich zapaleńców skupiają się wokół rekonstrukcji miejskiej bramy wjazdowej. Jest to jeszcze jedna pamiątka dawnej świetności miasta, lokowanego w 1362 roku na prawie magdeburskim, posiadającego jednak o wiele dłuższą historię.

Wszystkim ośrodkom turystycznym i miastom posiadającym zabytki należałoby życzyć takich jak w Dobzycach działaczy PTTK i takiego zaangażowania całej społeczności miejscowej.

RZESZÓW. Odbył się w rajd „Szlakiem Henryka Sienkiewicza” do Woli Okrzejskiej zorganizowany przez zarząd Oddziału PTTK w Łukowie przy współudziale ZMS, ZMW, PPKFIT i in. Celem imprezy było uczczenie 25 rocznicy zwycięstwa nad faszyzmem, zapoznanie uczestników z osiągnięciami gospodarczymi, kulturalnymi, historią i pięknem Ziemi Łukowskiej, poznanie miejsc związanych z twórczością autora „Ogniem i Mieczem” oraz popularyzacja turystyki kwalifikowanej. Uczestnicy zwiedzili m.in. muzeum im. Henryka Sienkiewicza, obejrzyli przełęcz, bawili się przy ognisku. Trasy były dwojebi. Obowiązywało jednak potwierdzenie pobytu w miejscowościach związanych z postacią popularnego pisarza, m. in. w Okrzeji, Woli Gułowskiej, Woli Okrzejskiej i Wojcieszkowie.

RZESZÓW. W końcu sierpnia odbył się XVII ogólnopolski rajd przyjaźni „Bieszczady 70” zorganizowany przez Zarząd Okręgu PTTK, WZ TPRP, WOIT i KW ZMS. W imprezie tej wzięło udział około 500 osób. W uroczystym zakończeniu rajdu w Ustrzykach Dolnych uczestniczyli przedstawiciele władz wojewódzkich i powiatowych PZPR i TPRP, wicekonsul ZSRP oraz delegacja bułgarska.

JASZOWIEC. Schronisko PTTK na Stożku w Beskidzie Śląskim słynie szeroko z dobrej kuchni i wzorowego ładu. Jego wygląd dowodzi niezbicie, że nawet w trudnych warunkach górskich można prowadzić „na piątkę” tego typu obiekt.

Od dwudziestu lat gazduje na Stożku małżeństwo Cieglów. Mimo, że wprowadzili oni żelazne reguły dotyczące korzystania z urządzeń i zachowania w schronisku, żaden turysta nie zżyma się na to, przeciwnie, chętnie podporządkowuje się panującym tu zwyczajom. Dzięki temu nie ma w schronisku pijanych „turystów”, nikt nie używa tutaj tranzystorów, młodoci nie palą papierosów. Cały dom łąni od czystości.

W tym roku beskidzki mister obchodzi jubileusz 50-lecia swego istnienia. Dokładnie przed pół wiekiem społeczeństwo na Śląsku Cieszyńskim rozpoczęło olbrzymim wysiłkiem budowę tego obiektu. W związku z jubileuszem, odbędzie się spotkanie najstarszych działaczy turystycznych Ziemi Cieszyńskiej, którzy przyczynili się do rozwoju tej placówki, będącej nie tylko miejscem wypoczynku, ale jednocześnie ośrodkiem polskiego ruchu turystycznego na Beskidzie Śląskim.

Biuletyn Informacyjny ZG PTTK — redaguje Kolegium
Wydawca: Wydział Propagandy Zarządu Głównego PTTK
Adres redakcji: Warszawa, ul. Senatorska 11, tel. 26-22-51

Druk. Wyd. Zw. CRZZ. Zam. 1007/70. Nakład 6000+25 egz. K-85.